

BIZÁNCI SZERTARTÁSÚ ENGESZTELŐ SZENT LITURGIA

Budavár – Kapisztrán-tér, Mária Magdolna-templomrom

Ikon- és Koronázási Palást-ábrázolás szentelés

Elsőszoombat, 2024 július 6.

– szerkesztett szövegváltozat –

Apostol: Róm 12,1-3

Testvérek, Isten irgalmára kérlek titeket: *adjátok testeteket élő, szent, Istennek tetsző áldozatul*. Ez legyen értelmes istentiszteletetek. Ne szabjátok magatokat e világhoz, hanem *alakuljatok át gondolkodástok megújulásával, hogy felismerjétek, mi az Isten akarata, mi a helyes, mi kedves neki, és mi a tökéletes*. A nekem adott kegyelemnél fogva azt mondom mindegyikteknek: senki se becsülje magát kellenél többre, hanem *gondolkodjék magáról mindenki józanul az Istentől neki juttatott hit mértéke szerint*.

Evangélium: Mt 10,37-11,1

Aki atyját vagy anyját jobban szereti, mint engem, nem méltó hozzám. Aki fiát vagy leányát jobban szereti, mint engem, nem méltó hozzám. Aki fel nem veszi keresztjét s nem követ engem, nem méltó hozzám. Aki meg akarja találni életét, elveszíti azt, de aki értem elveszíti életét, megtalálja azt. Aki titeket befogad, engem fogad be, aki pedig engem befogad, azt fogadja be, aki küldött engem. Aki prófétát fogad be azért, mert próféta, a próféta jutalmát kapja. Aki igaz embert fogad be azért, mert igaz ember, az igaznak jutalmában részesül. Aki pedig csak egy pohár friss vizet ad is inni egynek a legkisebbek közül, mert az én tanítványom, bizony mondom nektek: nem marad el jutalma.” Amikor Jézus befejezte a tizenkét tanítványának adott utasításait, továbbindult, hogy tanítson és hirdesse az igét az ottani városokban.

Az illusztrációk hivatkozásai a lábjegyzetben*

AZ ATYA, A FIÚ ÉS A SZENTLÉLEK NEVÉBEN!

A Szentírásból hallottak a bizánci szertartású katolikus magyar naptárban mára előírt részek. Ezek külön-külön és egymásra vonatkoztatva egyaránt bőséggel kínálják a biblikus gondolatmeneteket, mégis a lehetséges gondolatmenetek több-kevesebb engesztelő lelkületű motívumát aligha ne ismerné az engesztelők jelentős része.

A távolabbi és közvetlen készülődésemhez erős kísértés lengett körül, hogy általam már korábbi alkalmakra összeállított gondolatmenetektől szerkeszsem meg a mai meghívásomra közölni valókat. Ám az inkább előadás, legfeljebb tanúságtétel lehetne, kevésbé az Ige-Isten hirdetése, ami alapfeltétel, hogy az Úr Jézus itt és most jelenlévők számára közölni valóját személyesen átadhassa. A Szentlélek segítségével a méltatlan pap által mégis ténylegesen Krisztus Urunk személyes megnyilatkozását tapasztalhatják meg a ma itt jelenlévő engesztelők.

Ez részben megtörtént a Szentírás szavainak hirdetésével. Ugyanakkor itt és most cselekszi Szent Pál Apostol Római leveléből hallott buzdítása szerint, az értelmes Isten-tiszteletként testüket áldozatul adó jelenlétükkel, Isten akaratának megfelelő helyes, kedves, tökéletes módon, amely felismeréséhez személyi feltétel ki-ki hite szerinti józan gondolkodás. Itt és most cselekszi az utasítást, tanítást és igehirdetést, amint Szent Máté Apostoltól hallottak módján cselekedte a tanítványok és az ottani városok lakói számára. Feltéve, ha a méltatlan pap szolgálja Urát hirdeti, és nem saját magát, esetleg valamely bálványt, mint azt manapság sajnos egyre többen teszik, még engesztelés címén is. Mert az önmagát saját mércéjének állító ember Isten akaratát helyett saját akaratából az engesztelést is átváltoztathatja ideologizált bálványá, annak minden ódiomával együtt.

Engesztelési témaként melázhathatnánk hosszasan akár Oroszország felajánlásának elmulasztásán, de most csak néhány fontos szempont említésére van lehetőség. **A Kinyilatkoztatás szerint az ember Isten ikonja, Képének hasonlatosságára teremtett lény, hasonlatosságának alapvető jegye pedig éppen a kommunikáció.** Isten a Megtestesülés-Megváltás Műve által gyógyítja az ember Isten-képűségén hitetlenségével ejtett sérüléseit. Ezen kegyelemeket befogadva és gyümölcsöztetve az ember együttműködhet saját megmentésén és megszentelődésén, azaz saját ösképeivel történő azonosulásán. *A változásnak időben alávetett személyek, közösségek, szervezetek – így egymást az Isten-szolgálatban segíteni hivatott Egyház és a szakrális monarchiák is – szembesülhetnek olyan krízisekkel, amelyeket csak megtérésükkel – identitásukkal összhangban végrehajtott belső reformmal – küzdhetnek le.*

A megtérés fokozatai sajátos öntudati érlelődési folyamatok személyiség-fejlődési mozzanataiként megélve elősegíthetik, hogy ki-ki – egyén, közösség, szervezet, szakrális monarchia, vagy az Egyetemes Egyház – Isten reá vonatkozó akaratát lehessen. Viszont meghasonlást jelent, ha az ilyen folyamatok alanya identitása gyökerével, létezése meghatározó jegyeivel szembefordulva próbálja újraértelmezni önmagát, és összeomlással jár, ha megtérése helyett megátalkodás következik. A Magyar Királyság páratlan adományozással teremtett Mária Országaként, az Orosz Császárság páratlan szakrális térszervezéssel teremtett Ikon-országként sorozatos meghasonlásaikkal messze vettek mennyei ösképeiktől, míg végül szekuláris államokként szembefordultak Isten Országát szolgálni hivatott szakrális monarchiák méltóságával. Oroszország tévtana valójában az Egyházat a világi hatalom alá rendelő szekularizmus, ami immár a Vatikánt, mint egyházi államot is hatalmába kerítette. Isten azonban mindig kínál lehetőséget a megtérésre, a megtérőt pedig szívesen öleli gyógyítólag magához, a gyógyuláshoz viszont tanulékony engedelmesség szükséges. ***Minden bizonnyal megtéréseik rendkívüli elősegítésére is vonatkoznak a Szűzanya Oroszország felajánlásának és a Magyar Engesztelő Kápolna felépítésének kérései és ígéretei.***

Mind a 3 szakrális monarchia tehát megtérésre szorul, megtérésük pedig azt jelenti, hogy az Egyetemes Egyház és Isten Népe javára teljesítik Isten örök terve szerinti ösképeiknek megfelelő szolgálatukat. E tekintetben sajnos nem áll fényesebben a saját házunk tája sem, benne a Szent Anna-réti Engesztelő Kápolna reménybeli helyszíne, ahol irdatlan költségvetésből ember-központú buzgólkodással széltől, napsütéstől, csapadéktól óvó földi célnak Novus Ordo Missae-reményű barakk épült. Márpedig ha az ott van, előre láthatóan nem segítője, hanem kifejezetten akadálya annak aminek már rég meg kellett volna épülnie. Nagyszorongunk vajon elégedett-e azzal, amit Szent Fia pontos rendelkezései szerint több mint 7 évtizede felépítésre váró Világ Győzelmes Királynője Trónusa helyett kapott?! Krisztus Urunk vajon miként fogadta, hogy Édesanyja megrendelt Királynő Trónusából gúnyt űztek, ami azért történhetett meg, mert az illetékes hatalmat viselők Istentől kapott szabad akaratukkal és hatalmukkal ezt megtehették?!

A mostanában sokat hallott „nemzeti keresztény kultúra” őrzését hirdető politikum kegyeinek hódoló egyházi kosztümös szekularizált hatalmasok döntése ez. Ennyire érdemesítik az Út, Igazság, Élet Megváltó-Üdvözítő Isten, Pantokrator Krisztus, uralkodók Ura, királyok Királya, Alfa-Omega túpontos utasításait és az Istenszülő Édesanyja, a mi Égi Édesanyánk és Királynőnk ennek teljesítésével a magyarság számára adott, minden nemzet méltóságát meghaladó ígéreteit. Nem szándékozom azon engesztelők felé helyezni magam, akik azt gondolják, hogy a Szent Anna-réten felépített bódé megléte bármiféle üdvös gyümölcsöt hozhat, csupán a tragikus tény nevén kell neveznem a valós helyzetismeret felelősségével, ami a múlt évtized közepétől egyre csak súlyosbodott. Ha a Szent Anna-réten szervezett első-szombati engesztelés némely alkalmára nem találtatott misézést vállaló pap, olykor a maihoz hasonló megtisztelő meghívásokat kapott Krisztus Urunk méltatlan szolgálja.

A magyar engesztelési törekvések vonatkozásában fontos hangsúlyozni, hogy a Szent Anna-réten végzett szolgálatok egyik gyümölcséeként Krisztus Urunk meghirdette Égi Édesanyánk, mint Magyarok Nagyszonyja és Világ Királynője ikon-országának építésével közeledő végső győzelmét, amely elővételezésként megteremtette a Mária Országa-ikon. Ez az ún. misztikus ikonok csoportjába tartozó ábrázolás a múlt évtized közepén 8 eredeti példányban öltött testet az Ezeréves Határ keleti peremén levő Gyimesbükkben, Tölgyesi László Fülöp gör. kat. származású ikon-író jóvoltából, amely prototípusára Ivancsó István gör. kat. liturgika professzor atya adott szakértői jóváhagyást. Azóta a Tengernek Csillaga Kiadó munkájának és néhai Cselényi István gör. kat. filozófus polihisztor atya ikon-szentelési szolgálatának köszönhetően a Mária Országa-ikon

reprodukciójának több ezer példánya került az engesztelő testvérekhez, amelyből 1-1 példányt mindenki átvehet az oltár-szolgálatot végző testvérektől.

Az ikon-teológia értelmében a Mária Országá-ikon előtt imádkozók elővételezeten elnyerhetik azon kegyelmeket is, amelyeket a Szűzanya ígérétehez hűen majd kiáraszthat, mielőtt az Úr Jézus pontos rendelkezései szerint felépített Szent Anna-réti engesztelő kápolnában elfoglalhatja a Világ Győzelmes Királynője Trónusát. Amióta Isten az embert társ-teremtő méltóságra emelte, a Szent Liturgia áldozati bemutatása, a szentségek kiszolgáltatása és a gyermekáldás befogadása után az ikon-írás egyik legmagasztosabb emberi társ-teremtő szolgálat, amit Krisztus Urunk az itt és most jelenlévők javára – alkalmatlanságunk ellenére – általunk cselekszik. Igen, az itteni engesztelés szándékát megerősítve és támogatva méltatlan pap szolgálja által megvalósítja a Szentírásból felolvasottak ide vonatkozatható lényegét. Nem csalás, nem ámitás, mert nem cilinderből emelünk ki tapsifüleseket, hanem Isten teremtő cselekedetének valóságos társteremtő eszközeivé magasztosít bennünket. A Krisztus-Pantokrator ikon-ábrázolás, a Márianosztrai Kegykép-másolat és a Koronázási Palást-ábrázolás ikon- és ikonosztázion-szentelési formulás megszentelésével az Úr Jézus, a Szűzanya, valamint a Koronázási Paláston ábrázolt égi személyek mától a személyiségeik által valóságos közösségben segítségül társulnak az itteni

engeszteléshez, hogy az egyre inkább Isten akarata szerint történjen és egyre hatékonyabban gyümölcsöző lehessen. Az ikon- és ikonosztázion-szentelés formulái az Anyaszentegyház hivatalos imái, amelyekkel kérjük az Egyház Urát, hogy ezt engedélyezze, és minden kétségen kívül meg is teszi a szentelmények kiszolgáltatásával.

Általános értelemben a szentelmények az Egyház imádságával előkészítik és segítik a lélek kegyelem-fogadását és azzal együttműködését. A szentelmények hatékonysága a cselekvő Egyház kegyelmi közvetítésében (ex opere operantis ecclesiae) áll és hatásuk az Egyház imádságának erejében érvényesül az egyháziasság jelszerű értéke és sajátos rendeltetése által.¹ Ez egyformán érvényes a nyugati szentképek és a keleti ikonok valamint ikonosztázionok szentelésére. Az ikon-ábrázolás és -tisztelet szabályai szerint „megírt” és megszentelt ikonok a 2 feltétel együttes megléte esetén egyrészt objektíve az ábrázolt égi archetípusaik evilági megjelenítőivé lesznek, másrészt rendkívül hatékonyan segítik az ikonok előtt helyesen imádkozók szubjektív kegyelem-fogadását. Az 1054-es kelet-nyugat közötti nagy szkizma után a nyugati kép-ábrázolásmód fokozatosan távolodni kezdett a keleti ikon-ábrázolásoktól, ami által sajnos a nyugati „szentkép” jellegű ábrázolások objektíve egyre inkább elszakadtak az ábrázolt égi személyek, illetve üdvtörténeti események archetípusaitól – mennyei ősképek iránti kegyelmi azonosságtól.

Az ikon-ábrázolás és -tisztelet szabályaitól eltávolodott nyugati „szentképi” ábrázolások tehát objektíve nem biztosíthatják az ábrázolt égi archetípusaik evilági megjelenítését. Az ikon-teológia alapelveinek tömör ismertetését mindenki elolvashatja mielőtt ráér a mai engesztelő program után. Isten különleges gondviselésének és a Szűzanya hathatós oltalmának köszönhető, hogy Mária Országá legbecsesebb szakrális képi ábrázolásai, a Szent Korona és a Koronázási Palást egyaránt az 1054-es szkizma előtt, bizonyíthatóan keleti kivitelezői környezetekben teremtettek, a Koronázási Palást éppenséggel a Veszprém-völgyi bazilissza keleti szertartású kolostor apácáinak mesterműveként. Így a Szent Korona és a Koronázási Palást bizonyossággal átmentették az ikon-ábrázolás és -tisztelet szabályai által biztosított lényeges többletet, amit objektíve ma is elérhetően őriznek a Szent Korona területein élő minden alattvalója számára. A bizánci szertartású Erdélyi Gyula-nemzetség kései leszármazottja, a néhai Váralljai Csocsán Jenő gör. kat. szociológus professzor atya a Szent Korona eredete c. kiadásra váró főművében a Koronázási Palástról bebizonyítja a következetesen apokaliptikus ábrázolási rendszere és a Koronázási Ordo elemzésével, hogy a Koronázási Palást eleve szakrális pap-királyok koronázási öltönyének készült.

Váralljai atya felhívja a figyelmet Antonio Bonfini király-koronázási tudósításának fontosságára is: „Közben a királyt a sekrestyébe viszik, és leveszik róla a köpenyegét, az égi István király ruháját adják rá, aranyos csizmába bújtatják; a bársonypalást egészínkék volt pálmággal kivarrott győzelmi díszruha módjára Isten trónusát és az apostolokat szőtték rá káprázatos ragyogással aranyból, és a régiségénél meg drágaságánál is nagyobb becset

adott neki a képek szentsége.”² Továbbá, Szent István-kori latin versemlékünk hexameteres fordítását Takács Zsuzsa költőnőtől idézi: „Krisztus Urunk a földre sűjtja, ki ellene tör(ne). / Ő, akit ülni látunk, Krisztus Urunk, a Királyunk / Istenanyának alakja fénylik az égi magasban. / Égi sereglet, szolgál nagy fejedelmet. / Biztos reményt jegyez, üdvözít a kereszt.” Kézenfekvő következtetés, hogy ezen hexameterek szerzője egyazon személy, aki a koronázási palást teológiai programját összeállította 1031-ben. Az évszám utalás a Napbaöltözött Asszonyra, akiről Szent Gellért Székesfehérvárott prédikált.³ **A Koronázási Palást alsó sorában levő vértanúknak éppúgy a fején van a koronája, mint Szent István királynak és Boldog Gizella királynénak, [...] amint a királynak koronázaskor, s ez eltér a vértanúk koronájának szokásos ábrázolásától. Az égi és a földi koronák összeolvadása a paláston tulajdonképpen Szent István Intelmeit tükrözi. Az Intelmek szerint ugyanis az égi és a földi korona összeolvadása a Szent Korona-tan gyökere.**⁴

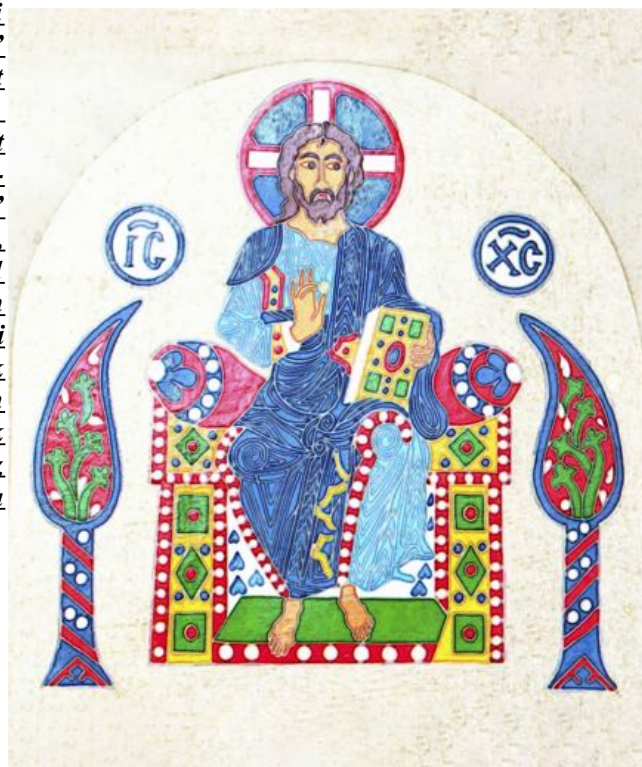
„Az ikon-rombolás első szakaszát lezáró VII. Egyetemes Zsinat határozatait a római egyház is elfogadta, majd I. Hadrianus pápa elrendelte a zsinati akták latin fordítását, hogy elküldje Nagy Károly császárnak, azonban a «görög szöveg <tisztelet> (προσκύνησις/proskýnēsis) szavát mindenütt a latin <adoratio> szóval fordították, ami imádatot jelent».⁵ Nagy Károly a hibás fordítás alapján a zsinatot elítélte, és frank teológusokat hívott össze (Frankfurt, 794/797?) a tiltakozás megfogalmazására, miszerint az ikonok használata helyes, de felesleges nekik dogmatikai vagy liturgikus jelentőséget tulajdonítani. Nagy Károlynak sikerült álláspontját ráerőlteti a római Egyházra, amivel a képteológiai szakadás már a tényleges egyházzakadás (1054-ben) előtt megtörtént. Ennek ellenére Nyugaton nem tűnt el az ikon végérvényesen, de mivel az alapként szolgáló vallás, filozófia, művészet egységének gyökerét elvagták, a kép lassú, de alapvető változáson ment keresztül: a máig pusztán dekoratív elemmé degradáltan tartott kép és Egyház szétvált egymástól. Ezért a nyugati katolikus Egyházban az ikon-készítés feltételeinek hiánya komoly aggályokat vet fel [...], mivel a «vér szerinti rokonság» lassan pusztán esztétikai vonzódással hígult.”⁶

Az ikon-teológia előírásai szerint megalkotott és megszentelt ikon az előtte imádkozó számára a kegyelem rendjében Istennél valóságosan létező teremtmény Isten terve szerint megvalósult ősképet (archetípust) jeleníti meg. Ezért az ikonok mérhetetlen többsége minden más egyházművészeti ábrázolással szemben éppen az, hogy nem szubjektív alkotások, hanem kanonizált prototípusok objektív szentelményi reprodukciói, amelyek az előttük imádkozókat torzításmentes kommunikációba emelik az adott kegyelmi valóságok (üdvözült személy, közösség, üdvtörténeti esemény) Istennél levő ősképeivel. **Isten „ikonikus” Szentháromságos létében az Atya egy lényegű tökéletes Képe a Fiú, egymást igenlő kommunikációjukból származó gyümölcse pedig a Szentlélek, Aki egyben származási eredője, az Őskép és a Kép kommunikációjának „közege” is. Mivel az ikon lételméleti lényege, hogy benne létrejön kép és őskép antinomikus egysége, az ikon lényegében átjáró a fizikai-spirituális határán.** Az ikonok tehát segítik az imádkozókat, hogy Isten számukra előkészített kegyelmeit – az emberi szubjektum, a gonoszlelkek ténykedései, vagy bármely más tényező ellen védve – úgy fogadhatják be, amint Isten azokat adni akarja.

Az ikon segítségével így az ember bizonyos kegyelmi törvényszerűségeknek engedelmessé „testközelbe” kerülhet Isten Országával, az ikonokon ábrázolt szent személyek, üdvtörténeti események mennyei világával. Az ikon tehát Isten szemléletmódjának analógiáját jeleníti meg a teremtett világban, ami az ikon-ábrázoláshoz tapadt „fordított perspektíva” anakronizmusát mutatja. A síkbeli, kétdimenziós, lényegében „átfordító” vonalazást és több egymásból nyújtott síkot használó jelképes ábrázolással az ikon valóságosan összekötő határ a tér-idő-anyag fizikai dimenziói és a lelki-spirituális-kegyelmi dimenziók között. Éppígy a „magyar megtéréshez” szükséges Isten Anyja, a Bölcsesség Széke vezetésével a bennünk „(ki)fordított” perspektívából Isten terve szerint az ikon-teológia segítségével helyreállítani Mária Országa értelmezését.

A Megváltó képének szentelése⁷
(kivonat)

Pap: Könyörögjünk az Úrhoz!
Nép: Uram, irgalmazz!

Pap: Uralkodó Úristenünk, atyáink Istene, ki választott népedet, Izraelt, a bálványimádás csábításaitól megóvni és ismerettedben s az egy igaz Isten szolgálatában megtartani akarván, tilalommal megtiltottad neki, hogy veled szemben faragott képeket és képmásokat alkosson magának, hogy azokat imádjá és azoknak szolgáljon. Ellenben a képeket és képmásokat, melyek által nem az idegen, hamis istenek, hanem te, mint igaz Isten s a te legszentebb és felséges neved dicsőítetted, nemcsak megengedted, hanem kedvelt szolgád, Mózes által világosan el is rendelted, hogy szövetségi szentélyedben a biznyság szekrénye felett két arany kerub s a tisztulás tornácában ismét két arany kerub helyeztessék el; a függönyökön pedig kézi varrás által nagyszámú kerubkép hímeztessék s ábrázoltassék. Salamon király az általa emelt templom oltárán olajfából faragott s arannyal borított két kerubot állított fel. A frigszekrényt pedig, – hol a szövetségi kőtáblák, az arany edények és Áron vesszeje, mint Népednél való jelenléted s megközelíthetetlen dicsőséged jelvényei és a te legdicsőbb csodatételeid s megszámlálhatatlan jótéteményeid emlékei őriztetted, – félelemmel és rettegéssel, hódolati dicsénekkal, tömjénezéssel és előttük való könyörgéssel tisztelni parancsoltad és e tiszteletet néked-magadnak hozott szolgálat gyanánt elfogadni kegyeskedtél. Az idők teljében pedig elküldötted egyszülött Fiadat, a mi Urunkat Jézus Krisztust, ki asszonytól, a mindenkor szűz Máriától született és szolgálai alakot vevén fel, hozzánk, emberekhez hasonló lett, ki saját legtisztább képmását a vászonkendőnek orcájához érintése által, kézmű nélkül leábrázoló s azt Abgár edesszai királynak megküldé, miáltal nemcsak őt, hanem azokat is, kik e képhez hittel járultak s azelőtt tisztelettel meghajoltak, kínos betegségeikből megszabadítá és számtalan jótéteményben részesítetted. Mi is tehát, jóságos és mindenható Uralkodónk, egyszülött Fiadnak eme festett képét – melyet nem Isten gyanánt alkottunk magunknak, hanem az ő üdvösséges megtestesülésének és e földön közöttünk véghezvitt nagyszerű csodatételeinek emlékére készítettünk, tudván azt, hogy az írott képmás tisztelete annak eredetijére száll vissza – a te isteni Felségednek hódolatteljesen felajánljuk és leborulva töredelmes szívvel kérünk téged: tekints kegyelmesen reánk és e képre és egyszülött Fiad megtestesüléséért és köztünk való megjelenéséért, miknek emlékére azt előállítottuk, küldd le reá mennyei áldásodat, áldd † meg és szenteld † meg és adj neki minden betegséget meggyógyító s ellenséges fondorkodást tova űző erőt és töltsd be azt az önlenyomatú arckép ama áldásával és erejével, mikkel az a te kedvelt Fiad legszentebb és legtisztább orcájának érintése által bőségesen felruházott, hogy mindazok esedezései, kik néked s egyszülött Fiadnak és legszentebb Lelkednek e kép előtt hódolnak, vagy élő hittel segítségért könyörögnek és imákat ajánlanak fel, legyenek fogatosak s nyerjék el a te kifogyhatatlan emberszereteted gazdag malasztját. Mert te vagy a mi megszentelésünk s téged dicsőítünk egyszülött Fiaddal legszentebb, jóságos és elevenítő Lelkoddal együtt most és mindenkor és örökkön-örökké.

Nép: Ámen.

Pap: *Szentelt vízzel meghinti a képet:*

Megszenteltetik ezen kép a Szentlélek malasztja és e szentelt vízzel való meghintés által, az Atyának † és Fiának † és Szentléleknek † nevében. Ámen.

Az Istenszülő Szűz képeinek szentelése⁸

(kivonat)

Pap: Könyörögjünk az Úrhoz!

Nép: Uram, irgalmazz!

Pap: Úristenünk, ki a veled együttesen öröklétű és egyvalóságú Fiadnak és Igédnek a szeplőtelen s mindenkor Szűz Máriától való megtestesülését megengedted, s a boldogságos Szüzet Fiad legtisztább születése által Istenszülővé tévén, minden híved hatalmas és ernyedetlen pártfogójának, segítőjének és közbenjárójának nyilvánítottad: tekints kegyesen reánk, kik hozzád alázattal esedezünk, kik őt valóban Istenszülőnek nevezzük és hisszük, s őt a nálad való közbenjárásra bizalommal segítségül hívjuk, és az ő könyörgései által hallgasd meg a mi jelen kérélminket s imádságainkat és küldd el legszentebb Lelked malasztját e képre, melyet az ő tiszteletére és emlékére készítettünk és áldd † meg és szenteld † meg azt mennyei áldásoddal, hogy orvoslójavá és a gyógyulás forrásává legyen a betegségeikben hozzá folyamodó és az ő nevéért tőled segedelmet kérő híveknek; és hogy mindazok, kik eme kép szemléleténél a legáldottabb Szüzet, a mi Urunknak Jézus Krisztusnak szülőanyját méltóan tisztelni és őt, mint a keresztény nép közbenjáróját, összes szükségeikben és aggodalmaikban a te megengesztelésed végett segítségül hívni fogják, tőled oltalmat, támogatást és gyors enyhülést nyerjenek. Bocsásd meg nekik Urunk az ő vétkeiket és

engedd, hogy a tőled kért malasztot megnyervén és emberszeretetednél a kívánt könyörületet feltalálván boldogító országod részeseivé avattassanak. A tőle testileg született egyszülött Fiadnak, a megtestesült Isten és Üdvözítő

Jézus Krisztusnak kegyelme által, kivel együtt Téged s a te legszentebb, jóságos és elevenít ő Lelkedet illet minden dicsőség, tisztelet és imádás, most és mindenkor és örökkön-örökké.

Nép: Ámen.

Pap: *Szentelt vízzel meghinti a képet:*

Megszenteltetik ezen kép a Szentlélek malasztja és e szentelt vízzel való meghintés által, az Atyának † és Fiúnak † és Szentléleknek † nevében. Ámen.

Ikonosztázion szentelése⁹

(kivonat)

Pap: Könyörögjünk az Úrhoz!

Nép: Uram, irgalmazz!

Pap: Uristenünk, istenek Istene, uraknak Ura, seregek Istene, minden látható és láthatatlan teremtmény alkotója és teremtője, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, ki láttad népednek, Izraelnek, tőled igaz Istentől idegen, hamis istenek felé könnyen hajló szívét és őket, ő egyedül igaz Isten, a bálványimádásból kiszabadítva a te ismeretemben és szolgálatodban mindig megtartani akarván, tilalommal megtiltottad, hogy veled szemben képeket és képmásokat alkossanak, hogy azoknak, mint az Úrnak hódoljanak és szolgáljanak; de kedves szolgálódnak, Mózesnek, megparancsoltad, hogy oly képeket és képmásokat készítsen, melyekkel nem idegen, hamis és nem létező istenek, hanem a te legszentebb és felséges neved dicsőítetik, egyedül igaz Isten, és pedig: arannyal borított romolthatatlan fából a hegyen megszabott minta szerint frigszekerényt a tízparancsolat k ö táblái, az arany edény és Áron vesszejének megőrzésére, feléje pedig két arany kerubot s a kárpitra a kézzel hímzett kerubok sokaságát, továbbá két kerubot az oltár szögletére, majd a Salamon által neked épített templomban is arannyal borított két kerubot ciprus fából. És megparancsoltad, hogy azokat, mint néped között való jelenléted és dicsőséged nagyságának jelképeit – melyek nagyszerű és legdicsőbb csodáid és jótéteményeid emléket őrzik és feltűntetik – (ha emberi kéz művei voltak is) félelemmel és rettegéssel, istenfélő hódolattal, tömjénezéssel és előttük való könyörgéssel tiszteljék s azt a tiszteletet oly kegyesen fogadtad, mintha neked magadnak adták volna. Ellenben, kik tiszteletlenül viselkedtek ugyanazokkal szemben s azokat illendően nem tisztelték, miként Ozeást, különféleképp megbüntetted és megtörted; és világosan megmutattad az Isten előtt kedves s az istentelen képek közt levő különbséget Illés, a zsidó papok és a bírák előtt Dágon bálványának szétrombolása s az idegenek megölése által.

Az idők teljében elküldötted egyszülött Fiadat, Urunkat, Jézus Krisztust, ki asszonytól, a mindenkor szűz Máriától született és szolgálai alakot vévén fel az emberekhez hasonlónak lett és isteni arcát kendővel érintve legtisztább képének hasonmását adta s ugyanazt Abgárnak, Edessza királyának elküldte s őt azzal a betegségtől megszabadította és mindazokat, kik ahhoz járultak s az előtt hittel hódoltak, csodálatosan meggyógyította és számtalan jótéteményben részesítette.

Ezért mi is, legjóságosabb és legkönyörületesebb Uralkodó, szeretett Fiadnak e képeit, az ő üdvözítő megtestesülésének, legdicsőbb csodáinak, szenvedéseinek, felfeszítésének, halálának, dicsőséges feltámadásának, mennybemenetelének és mindama jótéteményeinek emlékezetére, melyeket a földön emberi alakban az emberi nem javára művelt és melyeket nekünk az isteni evangéliumok világosan előadnak, hasonlókép az ő legtisztább, minden teremtménynél magasztosabb, legtiszteltebb s előtted legkedvesebb könyörgő s közbenjáró Anyjának, az angyaloknak, prófétáknak, isteni szózatú apostoloknak, vértanúknak, főpapoknak, szerzeteseknek és minden szenteknek képéit – mint akik előtted kedvesek, neked mindig hű szolgálóid, igaz barátaid és nekünk valóban példaképeink – nem istenítvé, hanem tudva, hogy a képek tisztelete magára az ábrázoltra irányul, szent templomodban felséged előtt tisztelettel helyeztük el és leborulva buzgón kérünk téged: tekints kegyelmesen reánk s e képekre szeretett Fiadnak megtestesüléséért, köztünk való megjelenéséért és egész üdvözít ő, isteni gondviseléséért – az ő emlékezetére és dicsőségére – és az ő legtisztább és legáldottabb Anyjának, a testnélküli, szent, mennyei erőknak, a tiszteletreméltó próféta és keresztes Jánosnak, az isteni szózatú prófétáknak, szent ihletettségű apostoloknak, jógyőzelmű vértanúknak, főpapoknak, szerzeteseknek és igazaknak és összes szentjeidnek imái által, kiknek tiszteletére s emlékezetére ezeket előállítottuk. Küldd le reájuk mennyei áldásodat, legszentebb Lelked kegyelmét, áldd † meg, szenteld † meg ezeket, adj nekik gyógyító s minden ördögi cselvetést elűző erőt, töltsd be oly áldással, hatalommal s erővel, mint amilyennel gazdagon felruháztad egyszülött Fiadnak legszentebb és legtisztesebb arcához érintett, nem kézzel készített ama képet, hogy ezekkel is erőt és csodát művelhess az igaz hit megszilárdítására s néped üdvösségére. Mindazoknak imáit, esedezéseit és buzgó kéréseit pedig, kik neked, egyszülött Fiadnak és legszentebb, életadó Lelkednek ezek előtt a képek előtt hódolnak és buzgón, hívő lélekkel imádkoznak és malasztod elnyeréséért könyörögnek és akik a szenteket, hű szolgálóidat és legőszintebb barátaidat bajaikban, inségükben, szükségükben és minden veszedelemben e képekre tekintve áhítattal segítségül hívják, – mivel megígérted, hogy az ő nevükben nyújtott pohár hűs vizet is kegyesen fogadod és prófétai, az igazakat megillető, vagy vértanúi jutalommal viszonzod – hallgasd meg s add, hogy elnyerjék emberszereteted kegyelmét, ajándékozz nekik bűnbocsánatot s méltasd őket malasztod elnyerésére. Mert te vagy a mi megszentelésünk és téged dicsőítünk egyszülött Fiaddal és legszentebb, jóságos és életadó Lelkeddel együtt, most és mindenkor és örökkön-örökké.

Nép: Ámen.

Pap: Békeesség mindnyájatoknak!

Nép: És a te lelkednek!

Pap: Fejeteket hajtsátok meg az Úrnak!

Nép: Néked, Uram.

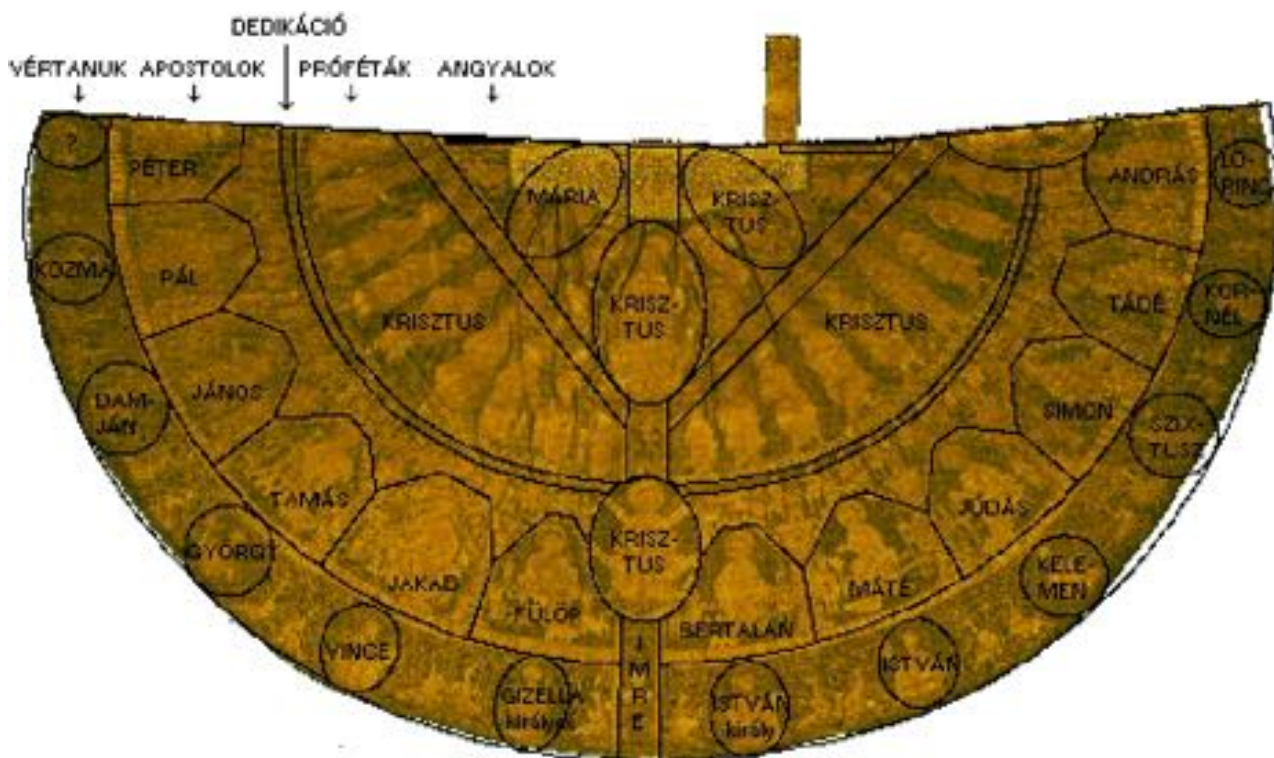
Az áldozólap fejét kissé meghajtva a következő imát olvassa:

Úristenünk, ki szentjeidnek festett képeit el nem veted, sőt inkább kedvesen fogadod, mert mindazok, kik testi szemükkel azokra tekintenek, lelki szemükkel mindannyiszor a szentek cselekedeteire s neked tetsző életére gondolnak és emlékeznek; buzgón kérünk, hogy ezeket a képeket, melyek egyszülött Fiad üdvözítő megtestesülése, csodái s jótéteményeinek tiszteletére, emlékezetére és dicsőségére szolgálnak, amiket az isteni evangélium is előad, ne csak tiszteljük, hanem az ábrázoltra tekintve véssük elménkbe s tartsuk meg hálásan emlékezetünkben. Hasonlóképp a legtisztább istenszülő Szűz, a testnélküli mennyei erők, az előhírnök és keresztlő János, a szent apostolok, próféták, vértanúk s az összes szenteknek együtt felállított képeit kegyelmesen, e szentelt vízzel való meghintés által, mennyei áldásoddal áldd † meg, szenteld † meg s mindazoknak, kik ezek előtt téged, Atyaisten, egyszülött Fiadat, legszentebb, életadó Lelkedet, a legtisztább Istenszülőt és az összes szenteket – kiket e képek ábrázolnak – méltóan tisztelik, add isteni kegyelmedet; azoknak pedig, kik mint a te hűséges szolgálói s kedveltjeid, imáikkal hozzád, mint Istenükhöz és Urukhoz segítségért és irgalomért esedeznek, jószívűségedből szentjeid imái által add segítségedet, ajándékozz nekik bűnbocsánatot és mint jószágos, tedd őket országod örökösivé. Mert te vagy a kegyelem, irgalom és emberszeretet Istene és téged dicsőítünk egyszülött Fiaddal, legszentebb, jószágos és életadó Lelkoddal együtt, most és mindenkor és örökkön-örökké.

Nép: Ámen.

Pap: Szenteltvízzel hinti meg a képállványt:

Megszenteltetnek ezen képek a szenteltvízzel való meghintés által a mi nagy Istenünk és Üdvözítőnk, Jézus Krisztus tiszteletére, dicsőségére és szentjeinek emlékére az Atyának † és Fiúnak † és Szentléleknek † nevében. Ámen.

*Az illusztrációk címei, sorrendben: 1. Rieger Tibor: *Koronázási Palást* (bronz féldombormű) – *Buda Vára, Kapisztrán-tér, Mária Magdolna-templomrom* (<https://koronazopalast.hu>) 2. *Szent Korona Pantokrator zománcképe* – üveghatású reprodukció (a szerző képtárából); 3. Tölgyesi László Fülöp: *Mária Országá-ikon* – üveghatású reprodukció (a szerző képtárából); 4. *Márianosztrai Magyarok Nagyasszonya-kegykép* – reprodukció (a szerző képtárából); 5. Kéri Ádám, Dr. Várlaki Péter: *Szent István király palástjának kiegészítő rekonstrukciója és ábrázolási rendszere* in: *Országépítő* – 15. évf. 1. sz. (2005.)

1 *Katolikus Lexikon* – részlet, kivonatos idézés

2 Antonio Bonfini: *A magyar történelem tizedei* (Ford. Kulcsár Péter) – 1995. Bp., 930-931.

3 *Szent Gellért legendájának 5. része*. (Emericus Szentpétery – ed.): *Scriptores rerum Hungaricarum, II. kötet*, Budapest 1938., 488.; H.

Barré, C. S. Sp.: *L'oeuvre Mariale de Saint Gérard de Csanád*, Marianum, XXV. évf., 1963., 265.

4 Eckhardt Ferenc: *A Szent Korona-eszme története*, Budapest, 1941.

5 Uspenskij, Leonyid A.: *Az ikon teológiája* – Kairosz–Paulus Hungarus, Budapest 2003., 92.

6 Mészáros Gergely: *Kép és egzisztencia* – Pécsi Tudományegyetem Művészet Kar Doktori Iskola, 2011. (tartalmi idézés)

7 *Görög katolikus egyházi szerkönyv* (Euchologion) – Sz. I. T. Budapest, 1964.

8 *Görög katolikus egyházi szerkönyv* (Euchologion) – Sz. I. T. Budapest, 1964.

9 *Görög katolikus egyházi szerkönyv* (Euchologion) – Sz. I. T. Budapest, 1964.